Ч. 229. Чернівцї, четвер дня 17. (29.) жовтня 1896. Рочник XII.

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буковину“ виносить
на цїлий рік 10 зр. — кр.
на чверть року 2 „ 50 „
місячно . . . . 1 „ — „
для заграницї 20 рублїв або 40 франків.

Поодинокі числа по 6 кр. в бюрі ґазет Л. Горовіца в Чернівцях, ул. головна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ

щодня кромі недїль і руских сьвят о год. 5. по пол.

Редакция і Адмінїстрация „Буковини“ находить ся в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2.)

Оголошеня приймає ся за оплатою 6 кр. від стрічки; а в „Надісланім“ по 10 кр. від стрічки.

Третя філїя Рускої Школи у Вижници.

Значінє руских учителїв і учительок на Буковинї щораз більше зростає. Отсї розкинені по селах і місточках, лихо платні, а інтелїґентні робітники на поли просьвіти народної, котрі ще тому кілька лїт вважали самі себе чимсь низшим від найнизшого урядника, котрі не знали собі цїни, — починають самі розуміти своє велике значінє так для школи як і для руского народу. Сьвідомість сего значіня під розумним і енерґічним проводом інспектора Ом. Поповича до кількох лїт піднесла незвичайно високо науку сїльскої і маломіскої молодїжи, піднесла мимо всяких перепон значінє школи в очах селян, а з самих учителїв зробила громаду солїдарних товаришів з однаковою любовю до свого руского народу. Почутє сеї солїдарности каже їм вже тепер збирати ся в товариства, вязати ся приязню в імя своєї високої задачі і в імя сего упослїдженого руского народу, котрий має так богато ворогів, а так мало приятелїв. Ми можемо вже тепер з гордостию вказувати на буковиньских учителїв-Русинів, як на взорець робітників народних, і маємо надїю, що чим далї, тим значінє їх буде рости, бо і ті декотрі учителї, що ще нинї хилять ся, куди вітер повіє, пізнають гнеть, що не в ростичи, а в солїдарности сила і приступлять до учительских товариств. А тодї тих більше як двіста руских учителїв наших може разом так піднести наші руські села, що буковиньска Русь не налякає ся вже нїякого ворога. Буде-ж Руси добре, буде й учителям лучше, як тепер, поводити ся.

У Вижници основала ся дня 25-го с. м. третя філїя товариства „Руска Школа“ (одна єсть в Кіцмани, друга в Серетї). На збори, котрі відбули ся в місцевій школї, прибуло до 40 осіб, між котрими кромі учителїв ми бачили також кількох селян, як двірника Стефана Лазоряка з Багни, Стефана Григоряка з Іспаса, Михайла Євдощика з Чорногузів і иньших. Як би не то, що в горах упав дощ, було би з'їхало ся ще більше учителїв, а так було їм трудно.

Збори отворяв М и х. П о н и ч, надучитель з Іспаса. Він привитав делеґатів з Чернівців, проф. Стефана Смаль-Стоцкого і редактора О. Маковея, і зібраних. Заложенє вже третої філїї Рускої Школи — сказав він дальше — сьвідчить, що наша суспільність переймає ся щораз більше сьвідомостию великої ваги вихованя молодого поколїня, вихованя відповідного вимогам новочасної педаґоґії і національним потребам рускої суспільности. Всїм членам нової філїї повинно залежати на тім, щоби вижницка філїя станула як найвисше. А осягнути дасть ся се лиш як найчисленнїйшим вписом в члени товариства, коли не сотнї а тисячі членів зложать що року на вихованє рускої молодїжи дрібну лепту 1 зр. Теперішна хвиля вимагає живійшої дїяльности, як перше, бо руске шкільництво щораз росте і руска мова здобуває собі в школї щораз ширше поле. Маємо вже хвалабо свою ґімназию, маємо в самім вижницкім повітї одну 4-кл. школу чисто руску, одну 4-кл. руско-німецку, три 3-клясові, пять 2-клясових і 18 одноклясових чисто руских шкіл. Нова фонетична правопись улекшила нам науку рускої мови так, що та наука єсть тепер справдї наукою м о в и, а не наукою правописи. Одним словом, на поли шкільництва ми значно поступаємо наперед. Треба-ж і дальше дбати. Вкінци вніс бесїдник оклик на честь цїсаря.

Провідником зборів вибрано проф. С. Стоцкого. Подякувавши за вибір, він сказав між иньшим: Руска Школа основала ся 1887 року серед дуже тяжких обставин. Тодї руских учителїв поневіряно і не було кому за ними упімнути ся. Тепер часи значно поправили ся, учителї набрали духа і довіря до себе та горнуть ся коло прапора осьвіти народної. Тепер всюди видко змаганє до товариского житя. Учителї, котрим повірено так важне вихованє молодїжи, мусять для спільної поради, помочи і товариских зносин також лучити ся разом. Тому центральний видїл Рускої Школи витає радо нову філїю і бажає їй як найлучшого розвою.

По поясненю статутів вибрано видїл, котрий зложив ся так: Головою філїї став дїяльний і заслужений Русин, ад'юнкт су-

---

31)

ФРІЦ РАНДЕЛЬ.

Повість з норвеского

Хр. Вінтерґієльма.

(Дальше).

По хвилї він пішов за нею. Цїлком в глубини сальону побачив Родого і їх очи здибали ся а довкола Фріцових уст заграла усьміхка, котру можна було уважати за тріюмфуючу.

Тепер він був певний еї. Тілько трохи терпеливости і одної або другої обставини, котру визискає на свою користь. А она мусїла найти ся.

В салї поводила ся она між гістьми привітливійше, живійше і природнїйше, як колись, але очивидно хотїла оминути стрічи з его очима; може бояла ся, що иньші добачали би в тім більше, як би она собі бажала, а коли наконець усїла коло одної панї, що чула ся в тім кружку трохи чужою, охляв нараз вираз еї твари, як би була дуже змучена.

Фріц приступив до пянїна і перевертав розсїяно картки в нотах, а підчас того думав над тим словом, що она сказала там в малій комнатцї, і коли стояв так відвернений від цїлого товариства, міг знов побачити, як еї око спочивало на нїм отверто і супокійно, міг бачити делїкатні, нервові дрожаня еї уст підчас бесїди.

В тім ударив его хтось легко по рамени і він відвернув ся. Був се Роде.

„Що тебе ввело тут в таку задумчивість?“

„Одна романца, що називає ся: „La dame de coeur.“

Они змірили себе остро і Фріц пішов до пань.

XXV.

Отже він висказав ся і думав, що тепер перед нею стоїть поважна борба, що не одного в еї звичайних обставинах може глубоко доторкнути.

І она плакала, коли остала ся сама по гостинї. Не без натуги задержувала спокій, і коли усунула примус в поступованю з гостями, вибухнуло чувство в повній силї. Тогди здавало ся їй, мов би стало ся якесь нещастє для неї, хотяй чула, що любила его і що мусїло так прийти. Але коли вже ранком сидїла в своїй комнатї і приглядала ся сьвітлу сонїшному, не плакала більше: вигляди були яснїйші і она добачала можливости, де перше не видїла жадних.

Коли тілько сильно вірить в него і спустить ся зовсїм на него, то мусить скінчити ся добре.

Як то він прийшов до того, так еї полюбити, що так скоро зробив рішаючий крок? Піднесла ся і кинула мимовільно погляди на зеркало, переходячи коло него, а коли потому оперла ся на вікно і дивилась на перехожих, могла зрозуміти, що она ему видалась инакшою, як другим. Але прецїнь мусїла се бути правдива любов, що так нагло їх обняла. Тут не могло бути сумнїву і она потрясла з усьміхом головкою на саму згадку про те.

Нї, цїлком певно нї! Але мати, що скаже на се мати? Богато треба було перемогти, се ясно. Може красше було сказати всьо матери, але она лякалась того і остаточно не було що казати, коли она рішила сама вже справу. Вправдї не звязалась словом, а лишила справу неполагоджену; була також трохи горда на се, що відразу приймила его предложенє так розумно і прилично і була перекопана, що мовчанка не єсть недостатком правди.

Можна було також дуже добре чекати. Тепер мала его і чула себе его власностию через вязи любови, що були, як чула, найсильнїйші із всїх; духове посїданє єсть сильнїйше, як змислова приналежність, і она думала виставити собі его, як неприсутного задля якої довгої подорожи. Можна було цїлком добре чекати, а між тим мала право бути щасливою.

Але се щастє нарушували дуже часто другі, як говорили про него. Особливо Николай шукав наче навмисне нагоди, щоби звертати малі випади на Фріца, а еї мати не була також склонна боронити его.

„Для чого ти властиво нападаєш завсїгди на Рандля?“ сказала Авґуста раз при нагодї, коли Николай став незвичайно їдкий у своїх словах.

„Для чого ти бороним его завсїгди?“ запитав Николай.

„Справдї, длячого — скажи нам се!“ до-

довий Михайло Коралевич, заступником єго надучитель Михайло Понич з Іспаса, контрольором надучитель Дмитро Кейван з Вилавча, касиєркою учителька Евгенія Попович з Іспаса, секретарем учитель Пилип Андрюк з Іспаса. Заступниками виділових вибрані: надучитель Фердинанд Швайцер з Вижниції і учитель Вол. Григорович з Чорногузів. По такім виділї можна сподївати ся, що і учителї і учительки приступлять всї до товариства та що дїяльність товариства буде жвава.

Відтак наступили вільні внесеня, а радше ради для нового виділу. Промавляли ріжні учителї і делєґати, а зміст тих промов мав на цїли винайдене комнати для товариства, товариські зносини учителїв, устроюване відчитів і забав і т. п. Видко було велике заінтересоване у зібраних порушеними справами.

*

На збори прийшли також телєґрами, котрі принято з подякою, що другі філїї Рускої Школи відчувають так свою тїсну звязь з вижницкою філїєю. Кіцманьска філїя прислала таку телєґраму:

„Товариство учителїв кіцманьского повіта засилає молодшій сестричцї свій щирий привіт. Жийте і працюйте для добра держави і свого народу! *Стратичук*, голова.“

Серетска філїя Рускої Школи прислала таку телєґраму:

„З першими загальними зборами шлемо вам сердечний привіт! Щасть Боже! Виділ серетскої філїї: *Іван Соллоґ, Одовійчук, Никола Соллоґ, Шинкарюк, Злешко.*“

Кромі того привитали нову філїю пп. Адольфіна Стратичук, Кордашевска і інспектор кіцманьский Іларій Стратичук словами: „Щасть Боже вам, товариші, до доброго дїла! Ми духом з вами!“

По зборах вечером зібрало ся з 40 осіб в одній вижницкій реставрациї. Появив ся там також п. Корнило Устиянович, котрого всї сердечно повитали. На ріжних промовах і розмовах минув вечір дуже весело.

„Буковина“ від себе витає нову філїю Рускої Школи щирим серцем і бажає їй як найлучшого успіху.

Що нового в сьвітї?

Про справи, котрі відносять ся до нашої держави, писали ми сими днями; а тепер хочемо хоч коротенько написати про всї ті подїї, які займали полїтичний сьвіт в послїднім часї.

В Німеччинї перебуває ще до кінця сего тижня російска царска пара у свояків цариції. При сїй нагоді прийшло до нової стрічи між російским царем а німецким цісарем. Ся стріча втихомирить може прасу французку, німецку і анґлїйску. В послїднім часї, іменно відколи царска пара перебувала у Франциї, вела ся, а по части веде ся ще й тепер прасова борба між Німеччиною а Анґлїєю. Побут царя в Анґлїї не приніс ожиданих успіхів, хоч — як кажуть — анґлїйский премієр-мінїстер Сальсбері предложив цареви подїл Росиї і відступлене Царгорода Росиї. Цар не згодив ся на сей плян і Анґлїя знов стоїть самотна з своєю всхідною полїтикою. Се огірчило анґлїйску прасу дуже і она напала длятого не на царя, а на свого конкурента в торговлї, на Німеччину. Спочатку доказувала анґлїйска праса, що Німеччина зачинає бути небезпечною в справах кольонїяльних і що Анґлїя повинна мати ся на осторозї; німецка праса відповіла остро, вказуючи на анґлїйску захланність. Вийшла з того велика суперечка, в котрій однак німецка праса була більше здержливою. Не обійшло ся при тім без погроз. Для доказу наведемо замітку з Vossische Ztg., котра написала, що рахунок про евентуальні кошти збратаня Франциї з Росиєю не предложить ся ні Німеччинї, ні тридержавному союзови, але Анґлїї. В сих словах містить ся заразом певність Німеччини, що гостина російского царя не пошкодила Німеччинї зовсїм, що Німеччина не потребує побоювати ся війни зі сторони Франциї при помочи Росиї. Мов би на потверджене сеї вістки, котра розійшла ся по цїлій німецкій прасї, наступила скоро опісля нова стріча німецкого і російского монарха. Можна цїлком сьміло сказати, що з тої прасової суперечки, в котрій деколи довідав ся сьвіт цїкаві подробиції з анґлїйскої або й німецкої полїтики, вийшла німецка праса побідоносно. Зміркувавши се, анґлїйска праса за поводом мінїстрів оставила ту некористну для неї суперечку, а накликує лише правительство, щоби оно вело кольонїяльну полїтику енерґічнїйше. Німеччина знов утратила на сїм поли значного чоловіка, тайного радника Кайзера, котрий був директором кольонїяльного відділу в мінїстерстві заграничних справ. Єму признають навіть єго противники дуже великі здібности. Німеччина недавно тому розпочала свою кольонїяльну полїтику і то без піддержки приватних фінансистів. Очивидно вийшли з того для Німеччини видатки, котрі поки-що не покривають ся доходами з кольонїй африканьских. Се декого знеохотило і так найшли ся з одної сторони рішучі противники кольонїяльної полїтики, а з другої сторони знов ідеалїсти в сїм взглядї. І одні і другі шкодили дїлу і Кайзер мав незвичайно трудну ролю: він мусїв одних успокоїти, а других облити трохи зимною водою. Так він зробив собі з одних і других ворогів, наразив ся на безнастанні напасти, котрі вкінци навприкрили старому чоловікови єго уряд і він єго зрік ся. З сеї нагоди праса заняла ся обширно німецкою кольонїяльною полїтикою і виказала, що тут повинні приватні фінансові інституциї сильно піддержати правительство, то в такім разї скоро покажуть ся добрі успіхи німецкої кольонїяльної полїтики.

Італїя празнувала в суботу вінчане свого престолонаслїдника Віктора Емануїла з чорногорскою княгинею Оленою. При такій нагоді звичайно бувають великі паради. Однак сим разом не уряджувано на виразне бажане короля великих пирів та парад, бо король не хотів нарушувати жалю богатьох італїяньских родин, котрих сини бідують ще в абесиньскій неволї. І стало ся по волї короля. Але одушевлене для королївского дому було задля того зарядженя тим більше, бо нарід мав новий доказ, як сильно відчуває королївска родина недолю народу. Надто промови короля до ріжних депутаций були дуже значучі для теперішного положеня в Італїї. Король напоминав, що Італїянцям не вільно віддавати ся розпуцї, а треба з достоїньством взяти ся до дїла, а тодї з потрібною розвагою і силою стане Італїя на висотї своєї задачі. Загально уважають подруже італїяньского престолонаслїдника з чорногорскою княгинею за перший крок до зближеня Італїї до Росиї. Коли так, то се повинно всїх приятелїв мира врадувати, бо тим певнїйші будуть дружні відносини між тридержавним союзом а Росиєю.

У Франциї устає помалу шалена радість з гостини царскої пари. Французка праса поводила ся спочатку просто негідно, маячила о занятю Альзациї і Льотаринґії за помочию Росиї. Взагалї надїяли ся у Франциї, що російский цар ущасливить Францию якоюсь війною против Німеччини. Лише розсуднїйші люди — а таких було серед тої шалености дуже а дуже мало — накликували правительство, аби оно виразно сказало народови, чи є властиво списана яка угода з Росиєю і яка цїль тої угоди. Правительство не скоро дало відповідь, бо оно знає французкий нарід як дуже охочий до забави. Але опісля таки прийшло ся їм сказати правду, що властиво о відобраню Альзациї і Льотаринґії при помочи Росиї нема бесїди, що справдї приязнь між Росиєю а Франциєю скріпила ся, але чи є яка написана угода, о тім всї мовчали, бо мабуть єї нема. Отже нїчого дивного, що по таких поясненях Французи поспускали носи і були трохи невдоволені. Але правительство винайшло скоро нову забавку для народу: оно звернуло увагу на поступи Анґлїї в Африцї супроти Дервішів і ну-ж тепер против Анґлїї! Праса вхопила сю тему і розписує ся широко про ню, а нарід — бавить ся тим.

дала мати зі звичайним собі ненарушеним спокоєм, поглядаючи на Авґусту допитуючо.

„Бо я всїх тих бороню, що з ними обходять ся несправедливо і так буду все поступати, хотяй би супротив кого-небудь.“

Чула добре, що увага обоїх звернена особливо на неї і гризло єї, що не могла сама пізнати, чи хто запримітив зміну в єї виразї.

„Він мусить страшенно оправданий виглядати в твоїх очах,“ сказав Николай, легко закидаючи.

„Певно, се ясне, що ми глядимо на него ріжними очима, бо впрочім не понижав би ти єго задля того, що я уважаю відважним і самостійним.“

Мати не бажала, щоби брат з сетрою переносили ся на особисте поле, бо хотяй і яке она мала би підозріне, знала однак дуже добре, що Авґуста мала свою власну голову та що нїчого не станесь рішучого, чого би она раньше не довідала ся. Тепер буде лїпше звернути бесїду на звичайні річи.

„Але дорога Авґусто, всї люди говорять, що він має прямо страшні погляди про релїґію і подібні річи.“

„Так єсть, розуміє ся,“ сказав Николай, „він малий, запеклий революціонер.“

„Він каже се отверто, що тисяч иньших думає і се менї видає ся відважним і правдолюбним, всьо одно, чи він має слушність, чи нї.“

І тепер почалась диспута над моральностию, що властива материялїстичним вольнодумцям; чи справдї найде ся в них місце для доброти, вірности, благородности, чи посїдають тільки так звану вольну моральність. Панї Гольст закинула туди, що нїколи не могла би як правовірна християнка і женщина віддати ся за вольнодумця, не уважаючи се за нещастє та не чуючи безнастанної непевности.

Авґуста чула дуже добре, що ті слова були звернені до неї, але она борола ся сьміло і мала те щастє, що могла трохи стримати їх бесїду, наводячи Родого; він прецїнь годить ся з Фріцом Рандлем, о скілько она пізнала. Здавало ся, що Родого не хотїли радо зачіпати — меньше о те, для чого.

Однак се не був тільки одинокий случай, що Авґуста була виставлена на подібні суперечки, а сего разу чула добре, що не може й не повинна ухилятись від них. Але можна прецїнь чекати.

Однак Фріцови видавав ся час за надто довгим. Минали тижнї і місяцї, а він не міг з нею поговорити инакше, як з якою чужою і хиба припадком спіткати ся з нею. Він пізнав єї досить ясно, щоби не знати, що она відчула би се як дотик грубого настрою, що був би досить сильний, не шукаючи виразу в словах, прорвати границю, яку она поставила, если би він не міг навести якого нового, постійного мотиву для жіночої фантазиї.

Але до того хотів визискати спір, що піднїс ся над єго управненем принятя до колеґії професорів унїверситету.

Вже деякі поодинокі, розсїяні напади дали видїтись, але головний удар мав знов вийти на него від пастора Рута. Сей не крив ся, що виступить, і постарав ся прямо о тоє, в лицарскім почутю, що партия не повинна бути тайною, а отвертою, щоби се дійшло до відомости Фріца. Перетяжений роботами, як звичайно при численних урядових занятях, дізнавав він часто в своїх лїтературних працях помочи від теольоґічних студентів, котрі задля справи принимались збирати материяли після єго рад, а між ними був Ведель Стенерзен найпильнїйшим. Для Веделя було правдивим задоволенем, що міг брати удїл при „здвиганю будови правдивої сьвятинї,“ і чим мозольнїйша була робота, чим скромнїйша єго роля, чим невиднїйша і на позір невдячнїйша була єго участь, тим милїйша була она для него. Рут чув також особлившу прихильність до того тепер так поважного молодого чоловіка, котрого витревалість, совістність і горяче старане не могли вже бути більшими. І він звернув ся власне до Веделя, як була бесїда про те, щоби зробити витяг з ріжних статий Фріца і здивував ся дуже, коли блїдий, тихий чоловік по-

Мабуть ще жадне і с п а н ь с к е міністерство не було в такім труднім положеню, як теперішне. Від півтора року тревае повстане на Кубі і хоч більше як 200.000 вояків старае ся его придушити, то доси не удало ся. Ба, що більше: повстане росте з кождим днем, бо з американьских Сполучених Держав надходить поміч в грошах і збруї, а президент Клевленд хоче розпочати акцию в користь независимости Куби. На Кубі повстало повстане з незадоволеня населеня, котре жадало хоч якої-такої автономії. Маршал Мартінец Кампос радив вдоволити се бажане, але дармо. Тепер кубаньскі автохтони жадають вже повної независимости. Повстанції сильні і уживають всяких способів для осягненя своеї цїли, як підкупства, нападів на зелїзничі поїзди, знищеня жнива, насильства, словом, для них нема нїчого сьвятого. Проводир повстанцїв Мацео розпоряджае 6.000 вояків і 500 узброеними жінками, котрі дуже хоробро воюють з іспаньским війском. Іспанцї приготовляють ся до рішучої битви против Мацеа, але чи до того прийде, се ще велике питане. Так положене на Кубі незвичайно трудне, майже безвихідне, а міжтим на Филипинах ширить ся повстане також сильно, так що треба все більше і більше війска для его придушеня, хоч тамошний ґубернатор казав, що до місяця впорае ся з повстанцями. Мабуть не остане ся іспаньскому правительству нїчого иньшого, як дати Кубі як найширшу автономію, а цїлу силу звернути против повстанцїв на Филипинах.

В Б о л г а р и ї очікують тепер розвязаня собранія, на котре згодив ся князь Фердинанд. До сего средства мусїло болгарске правительство взяти ся, бо инакше его правлїне було загрожене. Проводиря москвофілів болгарских Цанкова вибрали до собранія і его приятелї хотїли его вибрати президентом собранія. Від того часу не могло правительство спустити ся певно на прихильників Радославова і Цанкова, значить, більшість в собранію була дуже непевна. Окрім того сторонники Цанкова напирають на полагоджене справи російских еміґрантів, і роблять від прихильного полагодженя сеї справи зависимим свое голосоване над торговельним трактатом з Австро-Угорщиною. Позаяк правительство відкладае справу еміґрантів, а торговельний трактат з Австро-Угорщиною хоче конче ухвалити, то не оставало ся нїчого иньшого, як розвязати собраніе.

Треба спімнути також про небезпечно хору Т у р е ч ч и н у. Там таки до порядку нїяк не може прийти, бо турецке правительство не мае до того анї материяльних средств анї сильної волї. Тому в заграници дуже займають ся дипльомати сею справою, але мабуть не остане ся нїчого лїпшого, як хиба силою спонукати султана до приверненя порядку. На то вказують висланї на Босфор кораблї европейских держав, котрі мають стерегти добра чужих підданих в Царгородї. Міжтим Вірменів ріжуть дальше, без розбору в Малій Азиї, а в Царгородї їх арештують і кидають в холодну. На Креті нїби щось притихло, але від часу до часу надходять і звідтам вісти про малу різню в якійсь провінциї. Коротко сказавши: Туреччина небезпечно хора, а деякі европейскі держави раді би довести еї до скорої смерти, а знов иньші хотїли би еї штучно хоч ще на якийсь час удержати при житю. Що з того лїпше, годї сказати, але мабуть не удасть еї удержати при житю.

В А м е р и ц ї в Сполучених Державах поліпшили ся вигляди кандидата на президента Мак Кінлея, заступника золотої валюти. Именно в Европі жниво сего року не конче добре, а в Америцї як раз оно богате. З того мають тамошні рільники великі доходи, котрі в золотї стають ще більшими. Тож число прихильників срібної валюти зменьшае ся з кождим днем, тим самим і вигляди кандидата Бріяна.

НОВИНКИ.

Чернївцї, дня 28-го жовтня 1896.

Краєвий президент ґр. Ґоес верне враз із своею женою в четвер, дня 29-го с. м., до Чернівців з Сінаї в Румунії, де перебував у свояків.

Іменоване. Гірничий управитель Фавстин Красуский в Якобенах іменований старшим управителем гірничим.

Посьвячене гр. пр. церкви відбуде ся дня 7-го падолиста с. р. під проводом впр. ґенерального вікария Репти в Каменцї.

Вибір ректора черновецкого унїверситету відбув ся вчера. Вибрано на сей рік професора статистики д-ра Юлїя Рошмана-Гербурґа. Проф. Рошман родив ся у Відни 1852 р. і став по скінченю правничих студий урядником центральної статистичної комісиї і заразом приватним доцентом статистики на унїверситеті і рільничій академії у Відни. В 1891 р. став др. Рошман звичайним професором на нашім унїверситеті. Его фахові працї мають велику вартість і зробили его імя славним не лише на Буковинї, але в цїлій Австриї.

З черновецкого унїверситету. Звичайний професор церковного права др. Людвик Вармунд покликаний до Інсбрука. Проф. др. Вармунд розпічне вже в сім семестрі свої виклади на унїверситеті в Інсбруку. Так отже на нашім унїверситеті необсаджені катедри римского і церковного права. — В суботу скінчили ся перші, правничо-історичні іспити. З 75 кандидатів, котрі зголосили ся до іспиту, здали его всего 29. Результат не дуже потїшаючий, бо з огляду на введене нової цивільної процедури готово нам небавом на Буковинї бракнути своїх урядників і треба буде брати з иньших країв, хоч ті урядники знов не будуть знати наших краєвих мов.

Церковні відзначеня. З нагоди празника св. Параскеви в Чернівцях іменовав впр. митрополит Аркадій Чуперкович ексархами гр. пр. парохів оо. Нестора Горецкого з Барбівцїв, Михайла Купчанка з Вашківцїв, Сидора Барбіра з Кабина і Константина Боканча з Юрківцїв.

Приятель п. Романчука, ческий посол Вашатий, котрого „Дѣло“ вважало також великим приятелем Русинів, не міг якось найти собі приятелїв поміж своїми людьми. Сими днями підчас зборів виборцїв в Митровичах напав він на клюб молодоческий і то так нечесно, що клюб поручив парляментарній комісиї розслїдити справу. Комісия се зробила і нинї (в середу) — як нам телеґрафують з Відня — клюб ческий виключив Вашатого зпоміж себе. Гарний приятель Русинів!

На уніятів дуже гнївае ся о. Семанюк з Вижницї; у него кождий, що хоче працювати для свого народу, „униїят“ і не-автохтон. З тої причини робив він перешкоди комітетови у винайденю льокалю на збори філїї Рускої Школи. Поважаня в учителїв собі через то не здобув, а кромі того виявив нехристияньску ненависть до другого віроісповіданя. Що-до автохтоньства то най кождий буковиньский Русин знае і ворогам відповідае: „Від Сяна аж по Дон я всюди автохтон.“

Доповняючий вибір одного посла до буковиньского краевого сойму з меньшої посїлости сучавского повіта відбуде ся сеї пятницї. Сучавский повіт є переважно волоский, отже мандат належить ся безперечно Волохови. Однак коли розходить ся о вибір з меньшої посїлости, отже о посла для селян, то дивно виглядае, що волоске полїтичне товариство Concordia ставить кандидатом дїдича. Видко ся, що тим панам не розходить ся так дуже о добро селян, як лише о їх дальше пановане. Се підніс на передвиборчих зборах в Сучаві дня 15-го с. м. також Волох, др. Ісопескул. Він висказав свое здиловане, чому властиво Волохи ставляють кандидатом не Волоха, а православного Вірменина. „Чи волоский нарід вже так низько упав, що не може з своеї середини поставити кандидата? Concordi-ї розходить ся о дальше пановане дїдичів, то є товариство волоских боярів, а не волоского народу! Вибір Прункула накидують волоскому народови.“ Такі слова правди сказав адвокат-Волох волоским дїдичам в очи і, розуміе ся, викликав против себе гнів дїдичів. Ми подали коротко зміст его промови, бо уважаемо сей виступ характеристичним для слабого ще демократичного напряму між волоскою інтелїґенциею, котрий волоскі дїдичі в страху о свое пановане всякими средствами поборюють. Сей вибір буде новим причинком для нашого твердженя, що волоским дїдичам не йде анї о добро своїх виборцїв, анї так о добро краю, як головно о свое власне добро, о свої мандати, о свое пановане в краю. На сїм вже пізнають ся і самі Волохи.

Кацапскі ґазети деморалїзують нашу публику, накидаючи ся без всякого замовленя, так що люди наші привикли читати і не платити, через що руска журналїстика і письменники нидїють, а наша питома лїтература не може розвивати ся. Що се щира правда, то стверджуе сам Купчанко, що непрошено розсилае на всї вітри „Просвѣщеніе,“ а відтак плаче, що нїхто не платить. В ч. 9 і 10 признае ся вже сарака, що розіслав більше як 16.000 людям сю ґазету і не дістав анї крейцара, так що жадае від них більше як 85.000 зр. Коли 16.000 людий не замовляли „Просвѣщенія“, то не обовязані і платити, а що дійсно не хотять платити, то найлїпший доказ, що та ґазета не варта заплати і що якісь там мальовані ґенерали московскі нас мало обходят... Ще й то повинен був п. Купчанко знати, що треба стримати висилку ґазети по неуплатї одного кварталу, що кожда солїдна редакция робить, аби не наражати себе і публику на страту. Але п. Купчанко знае, що за его ґазету нїхто не заплатить і еї не замовить, тож треба брати ся до штучок прикрашених — сльозами. Так само коломийска „Русская Рада“ плаче, що мало хто хоче кацапскі видавництва читати. Каже, що „Бук. Вѣдомости“ не мають і 200 передплатників, „Просвѣщеніе“ навіть 150 не мае, а „Селянинъ“ і до сотки не дійшов. Дай їм Боже легку смерть!

В справі громадских виборів в Дорна-Ватрі відкинув державний трибунал зажалене тамошного нотаря Баерсфельда, бо нотар не удавав ся в сїй справі до всїх інстанций, які істнують. А що-до питаня, чи через спізненя виборчого спису і незачислене нотаря до другої куриї наступило нарушене законів, то трибунал не міг сим питанем заняти ся, як довго нема рішеня висших інстанций.

На вибори до Угорщини — не вибирати послів, але усмиряти виборцїв — виїхало передвчерашними поїздами зелїзничими з Галичини в наслїдок наглого розпорядженя военного мінїстерства значне число війска. Зі Львова поїхало 400 вояків з 15 і 80 полку, з Станїславова рівно-ж 400 вояків з 95 і 58 п. п., з Коломиї до 600 вояків, з Перемишля два баталїони; виїхав відділ війска і з Чернівцїв. Тай з иньших провінций австрийских вислано туда відділи війска, именно з ґарнїзонів: градецкого, бруцкого, целовецкого, люблянського. Але на тім ще не конець, бо угорске правительство зажадало висилки з Долитавщини 15.000 вояків до 28-го с. м. яко дня виборів, а оно так скоро не йде. Красні бу-

---

червонїв і підчас вияснень Рута, як брати ся до дїла, показував якийсь несупокій.

„Єсли не думаете, що се мій безусловний обовязок задля самої справи,“ сказав Ведель затинаючись, „то я був би дуже радий, як би хто иньший підняв ся тої роботи. — Зрозумієте, що се не робота, котрої я лякаюсь...“

„Певно, що знаю,“ відповів Рут, „але що-ж вас здержуе?“

„Я був Рандлевим найблизшим приятелем, аж доки за Божою ласкою не пішов иньшою дорогою, як він. — Але я обавляю ся, що то буде може грішне відступство, коли я задля моїх власних чувств...“

„Нїколи в сьвітї,“ сказав рішучо Рут, однак лагідним тоном, кладучи Ведлеву руку між свої, „ті чувства роблять вам найбільшу честь, і мушу вас дійсно перепросити, що я міг так зовсїм забути на те; тепер, коли се кажете, пригадую собі на сю приязнь.“

Лице Ведля роз'яснило ся. „Думаю, що може власне було би се моїм обовязком длятого іменно, що для мене се прикро.“

„Єсли би нїхто другий не міг сего виконати, то певно! Але ви одержите красше завдане, котрого підіймете ся радо. Я повідомив би радо Рандля, що виступлю против него. Чи не могли-б ви сего підняти ся?“

(Дальше буде).

дуть вибори! Війско кличуть тому, бо в Угорщині при виборах вже недавно були кроваві бійки.

Осторожно з перами! В одній промисловій школї в Будапешті бавив ся ученик Антін Шварц сталевим пером і з неосторожности вбив собі его в живіт так глубоко, що перо в тілї застрягло. Тяжко раненого хлопця відвезено зараз на клїнїку, де лїкарі виймили перо, але кров скоро заказила ся і хлопець серед страшних мук по кількох годинах помер.

В черновецкім міскім арештї замкнено в ночи на суботу Софію Кирстюк, бо еї натрафив строгий полїцай на дорозї саму. Кирстюк взяла собі се арештоване так до серця, що на власній хустцї хотїла в арештї повісити ся. На щасте спостерегли се еї товаришки в недолї, і відтяли еї. Та за короткий час Кирстюк ще раз спробувала відобрати собі житє, але і сим разом еї ураговано. Аби она не могла ще раз спробувати переведеня свого самоубійного наміру, звязано її руки. Але і се средство показало ся недостаточним супроти твердої волї Кирстюкової. Она через більше як чверть години била своєю головою об стїну арешту, аж поки непритомна впала на землю. Єї відвезено рано до краевого шпиталю, де лежить небезпечно хора на потрясенє мозку. Кажуть, що она бояла ся, аби еї шупасом не відвезли з Чернівців. Однак сего ще не сконстатовано і дуже легко може бути, що зробила все зі встиду, бо у нас лучае ся і таке, що полїцай арештуе цїлком невинно після пословицї: Die grossen Diebe lässt man laufen, die kleinen hängt man.

Переписка редакциї. В понедїлок 26-го с. м. *Буковина* не вийшла, бо було православне сьвято. Се для інформациї галицких передплатників, що рекламували се число.

Завтра, в четвер, буде в черновецкім театрі виставлений улюблений сценїчний жарт „Бідна дївчина.“ В ролї Мукого виступить п. Кернрайтер, котрий в сїй ролї виступаючи у Віднї здобув собі великі похвали фахової критики. В суботу виставлять веселу оперету „Модель“, в недїлю о $2^1/_2$ год. по половині цїни Равнаха „Млинар і его дитина,“ а вечером 4. раз оперету „Модель“, котра дуже сподобала ся публицї.

Помер у Львові Жиґмонт Дембовский, голова кредитового товариства земского і надзорчої ради краківского товариства обезпечень, посол до галицкого сойму, в 77-ім роцї житя.

Надіслане.

Поважаний Пане редактор! Видрукованем отсих стрічок Ви з'обовяжете мене до особлившої вдячности. Один робітник став від несповна 20 тижнїв неспосібним до заробку. Сильна хороба нервова, а опісля божевільство присилували нещасного лежати в ліжку. Жінка і дїти голодують, виставлені тепер на біду і нужду без всякої помочи. Жадне перо не зможе описати положеня тих бідаків; досить буде сказати, що цїла родина просто гине з голоду. Хто милосердить ся над старим робітником, над невинно нещасними дїтьми, той нехай дрібницю подарує для них. Сльози вдячности, які проллють ті нещасні, будуть їм надгородою. Хто лише може, нехай спомагае! Датки перебирае підписаний адмінїстратор черновецкої спілкової друкарнї (Buchdruckerei-Gesellschaft) і адмінїстрация нашої часописи.

З поважанем

Сидір Вільєр.

Рух поїздів зелїзничих

важний з днем 1-го мая 1896 після середно-европейского годинника.

Приходять	Поїзди поспішні			особові			мішані		Відходять	Поїзди поспішні			особові			мішані	
до Чернівців									**з Чернівців**								
З Віднї, Кракова, Львова, Станїславова, Коломиї і Снятина	11^{28}	.	.	$\underline{6^{57}}$	$\underline{10^{28}}$	$\underline{5^{50}}$			До Снятина, Коломиї, Станїславова, Львова, Кракова і Віднї	3^{47}	.	.	9^{41}	$\underline{10^{29}}$	$\underline{5^{38}}$		
З Букарешту, Ясс, Сучави, Глибоки	3^{29}	.	.	9^{12}	$\underline{10^{00}}$	$\underline{5^{23}}$			До Глибоки, Сучави, Ясс, Букарешту	12^{03}	.	.	$\underline{7^{17}}$	$\underline{10^{48}}$	6^{16}		
З Новоселицї, Садаґури .	.	.	.	.	.	.	11^{13}	$\underline{9^{50}}$	До Садаґури, Новоселицї .	.	.	.	.	.	.	4^{30}	6^{21}

Підчеркнені числа означують пору нічну від 6 год. вечером до 5 год. 59 мін. рано. — Середно-европейский час ріжнить ся від львівского о 36 мінут, а від черновецкого о 44 мінут; коли на зелїзници є 12 год., то на львівскім годиннику є 12 год. 36 мін., а на черновецкім 12 год. 44 мінут.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає **Осип Маковей.**

З друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Осипа Бучканича.